

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Diumenge 4 de Abril de 1897

Núm. 3.233

Año XII

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, an mes. . . Ptas. 3'00
a provincias trimestre. . . 9'00
Extranjer y Ultramar. . . 12'00
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 7 (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals
librerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, lliografia Mallofré, carrer Junquera, 6
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin

SE RETRATA
TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LS LABORABLES A PE-
TICIO.
NOVAS FOTOGRA-
FIAS EN CO-
LORS.
TORRES, FOTOGRAFO
OPERA tots
LOS DIUMENGES.
Passeig de Mata, 12,
REUS
Dias de despaig tots los festius.

Assadoras para comunas ad tanca Neumática.

Dit article que es una verdadera novetat, te la ven-
tatja que ab sa aplicació s' evita lo mal olor tan molest
en moltas habitacions.

Ab la mateixa tanca Neumática, tenim Timbo-
rets aplicables en cualsevol sala ó alcoba pera personas
delicadas.

Los articles mencionats se troban de venta en la
Ferreteria de

MARIMÓN Y VERNIS
Arrabal Sta. Ana, 38. -REUS.

TRASLADO

La molt antiga y acreditada Papelería y Fábrica
de capses de cartro, de la Successora de Joan
Ferné y Vergés, que s' trobava situada en lo carrer
de Sta. Anna, núm. 6, s' ha traslatat a la Plassa de la
Constitució núm. 13.

Bibliografía

"ANANT FEL MON"

PER
Santiago Rusiñol

Es un libre que l' forman un aplech de 23 articles
ab la particularitat que, a excepció dels dos que l' tan-
can, tots estan escrits *anant pel mon*. D' aquí que a
voltas uns sigan més tristos que alegres, perquè l' áni-
ma del qui l' escribia anyerant llur patria, gaudia,
potser, més en la contemplació dels cuadros que desta-
cavan líneas d' últim terme que no en los que un es-
pléndit sol y una espléndida alegría respiravan.

L' autor, ab una excessiva modestia, al presentar-nos
lo libre diu: «Si la vols seguir ab mi, (la seva ruta)
obra i comença».

Obrimlo: fullejém una per una sas planas, gaudim de
totas aquelles bellésas literarias que cada un dels arti-
cles, conté y nos admirará, en primer lloch, una natu-
ralitat en tots ells, una forsa descriptiva, y una realitat
tan assombrosa, que sols en un escriptor de la valua d'
en Rusiñol que sia a més artista y un *leader del moder-
nisme*, podria ternos un present de tal riquesa y de tanta
veritat.

*Recorts d' estudi, L' home del orgue, La gent de
la esquena dreia* y molts altres que figuran en «Anant
pel mon», tots han merescut los honors de ser reprodu-
hits en varis periódichs y publicacions exclusivament
literarias y per lo tant, mes que tot lo que nosaltres
poguém dir, aquelles ab son silenci, li donaren ja son
real valor, lo que tenian.

Seguint la lectura de «Anant pel mon» l' áni-
ma s' conforta, l' esperit reavifa y nostra pensa sempre dis-
posada a aplaudir lo que es bó, se troba contrariada en
no poguer senyalar un article com a millor dels que l'
precedeixen ó succedeixen.

Fa aixó, per altra part, que l' libre no caygui may
de las mans; que si desitj hem tingut d' assaborir sos
primers fals, d' alera tinguém pera arribar al acabament,
tenint sempre pressentiments de que al acabar-lo, hau-
rém de tornar a comensar de nou.

Una lectura de «Anant pel mon», no es prou pera
formar cabal judici de tot son valor.

L' autor per sa doble personalitat, d' escriptor y d'
artista, trassa cuadros que requereixen un estudi més
detingut.

Acompanyant a Rusiñol en sa peregrinació, ó sia
seguint la nostra tasca en llegir lo libre, trobém un
oassis en lo que podém descansarhi y reposarnos de las
forsas gastadas.

Llágrimes de matinalada, es l' article preferit per
nosaltres pera detenir-noshi més temps, perquè ell es un
compendi, a nostre entendre, de tots los demés.

En *Llágrimes de matinalada*, en Rusiñol, no escriu,
ni pinta; canta, y canta com aquell envejable aucell
que tot gronzantse en tendre rama, anuncia al bosch,
montanyo, vall y plana la arribada d' un dia de prima-
vera; no mes que, aixis com aquest ho fa gojós, lo nos-
tre escriptor se val de la nota trista, pero també més
dolça, y un y altre nos extasjan.

Si *Llágrimes de matinalada* no ocupés un espay de
que no podém disposar en lo present número, nostre
major goig fora reproduhirlo sencer. Aixís lo lector
contemplaria a part las sevas bellésas y naturalitat, de
que parlem al principi, una estructura, com molt comp-
tats cuadros literaris guardan; pero impossibilitats de
donarlo integro, fins en perjudici del article y del au-
tor mateix, no podém resistir la temptació de donarne
a conèixer algun bossi.

«Apoiada en la finestra,—comensa—am la planura
per fondo, una noia d' uns disset anys, hermosa de jo-
ventut i de hermosura, no sentia cap tristesa... i plo-
rava».

«Les llágrimes, brollantli d' uns ulls color de ves-
pre, li relliscaven cara avall, claras i transparents com
gotes de rosada sobre una flor de lliuri; li relliscaven
com sortidas de la font de la tristesa; i ella les sentia
caure cor-confosa, no sabent quina pena podia l' cor
amagar-li, per sentir-se ferida d' aquell modo.»

«Era feliç, era estimada, era jove, era hermosa, en-
trava a la vida trepitjant flors y sentint-ne l' aroma, el
desengany no havia ferit encara aquell cor verge, la
tristesa no havia posat sobre l' seu cor les ales negres,
estimava com estima l' eura a les columnes, abraçant
sens gelosía i sentint-se apoiada sobre forta noblesa, la
santa emoció del riure li feya pessigollas a l' áni-
ma, vivia com un sol que s' aixeca, i sentia en sos ulls la
pluja de cap al vespre.»

«—Qué dec tenir? Mai el meu cor ha sentit pena.
No he vist mai que la mort entrés a casa meva: ni de
lluny la coneixo. Sempre m' he vist voltada de carinyo
i sempre l' desig ha tingut lo que volia abans d' enco-
menar-ho a la paraula. Si miro cap al passat, veig un
cami qu' he seguit gronzada en nuvols; si miro lo que
vindrá, me sembla blau com el cel; en el present esti-
mo i l' home qu' estimo m' diu coses a l' orella que m'
fan somniar desperta, m' acaricia l' pensament am mú-
sica de paraules, me mira am ulls de promeses, m'
acotxa l' cor am dolçura, i jo l' miro com un ángel de
la terra, i l' sento meu i aprop meu, i, no obstant, plo-
ro, i ploro sense rahó de tristesa. Oh cor i cel d' estre-
lles quins misteris teniu que no coneixo!—va pensar,
acostant-se al piano.—Respon-me am paraules... oh mú-
sical... en comptes de notes; respon-me per qué ploro,
diga m' que tinc, tú que tantes coses me dius armonio-
ses, tu que m' braces i em dones elegrias d' infantesa.»

«No dormia, no,—acaba—pobra tristesa feliç! Bus-
cava la fosquetat per concellera, aclucava ls ulls per
veure-hi am més claretat, i no veia més que tenebres,
tenebres de cego. Prou va aixecar-se i va passejar-se
per la sala, creient distreure ls seus ulls; prou va tor-
nar al piano a demanar-li concell; aquelles llágrimes
sortian intermitents i toçades; prou va probar de llegir,
buscant entre ls fulls dels llibres lo que ls pobres lí-
bres no sabien; prou va probar d' explicar-se ella matei-
xa lo que tenia, d' estudiar-se full per full dintre ls
plecs del sentiment; prou va repassar la memoria fins a
les últimes fibres; prou va escoltar-se ses ignocents
passions escorcollant el passat. Pobra noia! El seu mal,
de tan senzill, no l' sabia. No sabia que ses llágrimes
no eren llágrimes de dol, sinó de pressentiment; no sa-
bia qu' eren llágrimes sobreres, llágrimes que vessa-
ven mortes, qu' ensajaven la sortida, qu' exploraven
aquell cami dels seus ulls, d' aquells hermosíssims
ulls, que no sabian encara lo que més tard tant i tant
sovint tindrian de sapiguer»

¡Quina dolçura no respiran aquestas ratllas! Son
de prosa ritmada, encarnaa tot lo temperament d' una
ánima d' artista que somnia y en sos somnis crea la
fada més hermosa que té assiento en la cort dels Deus
mitològichs.

Pero aquesta «niña d' uns disset anys hermosa de jo-
ventut y d' hermosura», es tan ben dibuixada, que qui
estima y estima de debó, la veu en sa ayant, y si es
lectora y estima també, tots aquells símptomas, aquells
detalls, al semblar insignificants, los recorda perfecta-
ment, sab que son d' ella, que ls ha sentit una sola
vegada, y s' admira que no haventho explicat a ningú
hi hagi qui ls hi recordi en tan galana prosa.

No hi cor que llegint «Llágrimes de matinalada» no
se senti més jove de lo que es; sas fibras, a mida que
la lectura avansa, s' posan en tensió, deixan assaborir
aquella delicadesa y l' áni-
ma vola per las regions del
amor, empaytant a una ilusió que allá d' enllá s' ovira
y s' amaga darrera del hermós horitzó que ab sos nu-
vols rogenchs, si es a posta de Sol, vé a ser lo símbol
de la passió que en sa áni-
ma ha fet despertar la lec-
tura.

En Rusiñol no ha fet bé y dispensi que aixis ho
diga, de titular son libre «Anant pel mon», perquè cam-
inant hagi sigut escrit.

Millor titol y més escayent li hauria estat titularlo
«Cants d' una áni-
ma anyorada», perquè, si en sas pla-
nas hi haviam de trobar «Recorts escrits en un full d'
album girant el cap per veure am anyoració els pas-
sos recorreguts», aquets precisament havia d' evocarlos
l' áni-
ma que es la dipositaria de tots ells.

Y no s' cregui que ab aixó volgui treure importan-
cia al titol que porta, res d' aixó; es lo de «Anant pel
mon» més real y més modernista, ja que caminant rebé
la privilegiada pensa del autor las impresions que, pera
dirtra nostra, y pera que tots nosaltres gosessim, la
seva ploma, inspirada com son pinzell, nos trassa
aquell aplech de cuadros literaris.

L' art com a art deu vanagloriarse d' aquesta obra:
la literatura catalana com a literatura no hi ha dupte
que ha vist ab goig la mateixa per lo que ve a enriquir
sa biblioteca; y ls modernistas han vanagloriarse
també de que siguin obras de tan valor las que ini-
cian aquest moviment com han vanagloriarse de
tenir per mestre tan bon escriptor y tan bon artista.

FRANCESC C. ESCODA.

Los Jochs Florals

Se manifesta, a nostre humilíssim judici la cultura
y la ilustració dels pobles, mes que may, cuantse pre-
sentan ocasions de demostrarlo; que jamay pogué ima-
ginar lo mes exigent d' aquestas cuestiones, llores d'
aquestas tant honrosos, sens tindre ocasió de conquis-
tarlos dignament combatent per alcansarlos; y com no
es ocasió a un poble de demostrar aquexas, cultura ó
ilustració, la que ofereix sa vida ordinaria, monstros

y mercantil, per morigerada y prudent y recomenab... que ella sia en moral ó per activa y enérgica en la especulació, y 'l tráfic, se 'ns oco-re, deduhinbo de lo anterior com natural y necessaria consecuencia, que ja que no sia fácil senyalar-se per cult é il'istrat com ha d' aspirar á mereixer es inventar ocasions y motius de serlo.

Tal succeheix ab los Jochs Florals. Antigua, molt antiga costum, que ja en la historia de la literatura apareix en aquesta patria nostra escrita ab caràcters d' or en pàginas que no tenen desperdici, en aquesta cultissima y per desgracia poch generalisada festa una de las mes hermosas que poden imaginarse.

Un recort ben grat conservém los santanderins d' aquells tant magnífichs qua fa alguns anys se celebra ren en lo teatre d' aquesta ciutat, en los onals, à mes de que «se feu art» en las composicions, se derroxa ingeni y galanura y estil y sentiment, à mes d' aixó, foren una festa de las lletras, tant bea compresa y ab tant acert y deleitació agradosa, que de lo mes distingit y elegant de nostre hermosa juventut femenina montanyesa que en aquella nit omplia, au grand complet, la sala del Teatre, ni una sola hi hagué entre las damas que no digués entusiasmes y cont's falagueras impresions à la sortida de lo que fou molt bé allavors «temple del art».

Gent bona, que hi ha à Santander, de la que milita honrosament en lo camp de la literatura, acudí al certamen, portant lo fallo de jutjes tant doctes com nostre sapientíssim paysà Menéndez Pelayo, obras productes de son ingeni; y fou de veurer, en arribaat à la nit de la festa, l' afany de la gent per entrar al Teatre à presenciarle; mes, molt mes que si alguna «estrella» del art escénich donés son benefici ab la obra mes «se-va» del repertori.

Y una vegada allí, quan aquella «oda» tan poéticament sentida que meresqué la «flor natural», se llegí, y quan lo premi, ab la «R-ina de la festa» pujá al «trono», los aplausos frenétichs y l' entusiasme fon-dament sentit traduhintse en ovacions continuadas, demostraren quo aquell certámen, lluyta nobilíssima, batalla honrosa, com combat d' inteligencias y «lluy-ta» de delicadesas de sentiment, era bastant, ó millor únich, ressort wágich pera conmourre á aqueixa part del poble apática y freda d' ordinari devant las explosions de la admiració y l' entusiasme.

Donchs be, Galicia, aquella regió inspiradora de tants cants bucólíchs, de tantas «endechas» tristíssimas, de tantas armonías imitativas d' encantadors ritmes, com ho ha sigut pera bons vats que han cantat son acompassat y melódich (llengua), com Basteiro Torre, com l' pastor Diz com Rosalia Castro de Murguía y tants altres; Galicia, repetim, segons diu la lectura dels periódichs d' allá, que tenim sobre la taula de redacció, nos donan noticia de certámen literaris celebrats y 'ns anuncian los programas d' altres nous, ab tan continua insistencia, que no sembla sino que no 's concibeix allí cap festa sens que d' ella formin part principálistima los Jochs Florals; proba de sa cultura, de sa ilustració, de son gust delicat y de sas aficions discretíssimas; proba de que 'l poble gallego, á qui 's fatxa, per qui no 'l coneix, de egoista, miserable y pòbre, es més rich y mes gran que altres molts d' Espanya; té riqueza de cultura, te amor á las lletras y 's deleyta y 's recrea cultivantlas y acrecentant l' amor á «regionalisarlas» en sos escriptors y en sos poetas.

Santander, bressol així mateix de vats insignes, d' escriptors grandilocuents y de sabís universals, podria figurar també entre 'ls pobles aymanis de las lletras, manifestantse ardent partidari de donarlos hi vida, obrint aqueixos concursos que en épocas de festas, son executoria de cultura y pregons d' honra, pera 'l poble que 'ls alenta y 'ls sosté.

Justo, (De La Atalaya de Santander).

CRÓNICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 3 de Abril de 1896

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Table with meteorological data including columns for hours, barometer, temperature, wind, and clouds.

La Banda Municipal, avuy de dos cuarts de cinch à dos cuarts de set de la tarde, donará un concert publich à correch dels sòcis protectors, en lo concorre-gut passeig de Mata.

Es d' augurar, si 'l temps ho permet que, aquell predilecte sítu de nostre societat, se veurá favorescut per molta concurrencia.

En lo darrer número de la popular revista teatral Lo Teatro Regional de Barcelona, hem rebut un exemplar de la comedia en un acte «Caixa ó faixa» que repartia de follet.

La «Associació de Coros de Clavés» de Barcelona, fa saber desde las columnas de son porta vex en la premsa, La Aurora, que desde 'l dia 4 del actual quedarà instalada dita «Associació» en lo primer pis de la casa núm. 40 del carrer de Basea de Barcelona, ahont s' haurán de dirigir las societats corals de tot Catalunya que forman part de la mateixa.

Pera la que resta d' aquesta primera quinzena nos presagia Noherlesoom inseguritat y anormalitat del temps, encara que no tant pronunciadas com en la quinzena anterior.

Diu que desde 'l dia d' avuy seguirán abordant á Europa, fins lo trette, las depressions del Atlántich per latituts mes altas que las nostras, notantse una lenta y gradual aproximació à nostres regions. Anuncia que 'l vuyt y 'l onze serán perturbats ó plujosos.

Lo cambi atmosferich mes important vaticina que 's verificará en los dos últims dias de la quiozena; lo 15 succehirá—si acerta—algunas plujas en nostra Peninsula, desde Portugal al centre, ab vents entre S. O. y N. O. y 'l 15 adquirirá la depressió una intensiat considerable, com fa temps no s' ha registrat altre igual á Espanya, sent d' esperar que produheixi un fort temporal en nostras costas ab vents durs d' entre O. y N. que farán baixar las temperaturas, formant un bon contraste ab las molt elevadas que hem tingut al Mars. Respecte de las ansiadas plujas, espera Noherlesoom que han de desrollarse en aquest dia ab carácter general y en abundancia; sent de temer que 's produheixin algunas tormentas, desentonin aquest her-mós cuadro d' esperansas, que la perturbació atmosférica del 14 y 15 fa concebir.

¡Tant de bó se confirmen en part aquets pronós-tichs!

En lo teatret de la societat «Juventud Reusense», aquesta nit s' hi posará en escena lo drama titulat «El Solitario de Iuste».

Després de la funció hi haurá ball en obsequi al bell sexe.

Segons nota que se 'ns ha facilitat per la Administració de Consums, lo recaudat ahir per varias especies puja á 991.63 pessetas.

Avuy tindrà lloch la inauguració de tiro de colom á Salou.

Per tal motiu, la companyia de tranvías cedirá 'l passatge á 50 céntims anada y tornada.

Regions espanyolas

Madrid 29 de Mars de 1897.

Senyor Director:

Molt senyor meu: Ab una temperatura digna de la última quinzena de Juny comense aquesta crónica, pregant al sol que no resulti freda.

Los horzaterias (¡donchs m' ha sortit un assumpto fogós!) prestan consol als madrilenys, lluhint sas blencas y redonas taulas y sas-blancas y redones horzateras, fredas com lo marbre ó calurosas com lo temps, segons volen resultar dintre de sa «bata» de percal planchá.

¡Pero res de «mantón de flecos!» Lo mantón sobra; las curvas y las exuberancias, mal valladas per la batis-ta cenyida, son de más parroquia que lo artístich del plech del «mantón arrebuja».

Se treuhen del fondo del arca los mitjons del any passat, corinto, brodatos en sedas lacas per la esperi-tual Clementina, y la blusilla de fulard, algo anémica per mor del solazo que hace en Pozuelo. La gent olvida alló de nostres avis: «Hasta el cuarenta de Mayo no se...»

no te mudes nunca el sayo», ni sup m' exít y s' allengeran de roba. Encarque aquesta pateixi, cual la brusa, clorosis, ¿qué importa? La clorosis (col-lors grochs) que afegeixen de «coletillas» los anuncis,

es malaltia corrent, y fins necessaria; es un mal que ha fet época (com se deya avans). Tot pateix colors grochs... ¡Toi! Desde la moda, que per seguir la de Londres, nos dona el manteca à tutti pasti, fins la política, la orateria, la ciencia y l' art.

Y no 'm creguin exagerat; avans los pintors, per exemple, copiavan los brocatels rojos pera donar als mantos de sas figuras vigorós reals de color; lo carmí y 'l blau turquí eran los mes en boga; avuy Jiménez ta de la sala d' un hospital admirable estudi de llum, que guanya premi, casi absolutament ab lo blanch y 'l gris. Se sentia antany defensar certas produccions literarias sols ab aquesta ó semblant frase:

«Es admirable veure la cantitat de cosas que allí passan y la cantitat de personatjes que 's mouhen», etc., etc. «Hogaño, s' sent regularment: «... porque allí no pasa nada, es una baladita... una cosa tenu», «sutil... que se desliza sin sentir... sin saber por qué...» ¡Encantador! cada un li dona á son capritzo la sortida...

¡Incoloro! ¡Mil vegadas incoloro! Sens ropatjes turquí ni raigs de foch, sens una base de color marcada y plena de sombrillas y matisos, que anomeném art, que ho és, pero blanch y gris...

Pero no vull que vosté, senyor Director, me moteji de difús, y encara pitjor, de Perogrullo. Lo que dich no es nou; no es nova ni sisquera la queixa; ¡tants se lamentan de lo mateix!

Ja haurán vostés vist que Polavieja se alivia. ¿Y cómo no?

Cualsevol se curaria totalment, fins d' espanta, devant la gloria y la victoria, devant la presa de Imus, punt que 'l senyor Aginaldo considerava, y feya considerar inexpugnable. Molt treball nos ha costat y molta sanch; la gloriosa mort del tinent D. Francisco Ortiz y Espinosa es un dolor inmens pera Espanya, que al perdrel ha perdut un de sos millors oficials, digne del apellido que portava, donchs lo batalló que mana sou senyor pare fou lo primer que entrá á Imus.

En altra batalla, sangrenta y constant, en la de la vida, han perdut la seva dos figuras que, per sa laboriositat y sa cultura, foren respectats per nosaltres los del ofici. Frederich Moja y Bolívar y Manel Tello y Amondareyn han mort. Lo periodisme ha perdut dos soldats també valents y experts en sa arma.

¡Descansen en pau los que foren nostres companys! y esperém que 'ls que 'ns sobrevivan guardin de nosaltres la mateixa respectuosa consideració y memoria que deixan en la premsa los noms de Frederich Moja y Bolívar y Manel Tello Amondareyn.

Com l' ofici es aquest, tras tan tristas noticias, hi ha que seguir donant compte de las cosas que s' viohen.

S' espera molt en las carreras, segons frase d' un amic meu, que monta en bicicleta y usa lentes (¿pot ser més elegant?)

La familia del caball Perta y la historia de sos entepassats corre de boca en boca y de menu en menu se copian los aristocrátichs berenars, en los que, naturalment, no hi podén faltar lo Jerez Domecq, la polla de Mans, lo cognac Henry Garnier, la trufa de Périgord y 'l vi de Xampany.

No hi poden faltar las trompas tampoch, ni 'l Ramiret que porta monocle y grans gemelos y parla ab la egue, ni las conversacions de moda ó lo be que pagá La Equitativa los millons del segur del comte X á sa viuda, menos assegurada que son difunt. Las toilettes de carrera son molt importants... totas, lo mateix las de las carreras de caballs que las de «records» á lo Juanito Pedal, que... las de la carrera de San Jeroni.

Per aixó, ja en vista del temps, se treuhen los mitjons color corint, brodatos en sedas lacas per la esperi-tual Clementina, y la clorótica brusa que estiuehjá en Pozuelo.

Y... fins altra, senyor Director, que 'l sol no ha concedit á ma carta lo que jo li veig suplicar, y no vull ferla pesada, ja que es pàlida.

Com sempre, à las ordres de vosté, atent, s. s. Garcé-Fernandez.

SECCIO OFICIAL

Alcaldia Constitucional de la ciutat de Reus

Havent sigut impugnats los expedients d' exempteó legal del servey militar formulats per los minyons que expressa la adjunta relació, aquesta Alcaldia ha acordat senyalar lo dimars dia 6 del actual de 5 á 8 de la tarde pera la vista dels referits expedients, poguent los que desitjin impugnarlos presentar la proba documental y testifical que l' interessi y servint lo present anunci de citació pera 'ls minyons interessats en dits expedients per si jutjan convenient assistir al acte pera defensar son dret.

Reus 3 d' Abril de 1897.—L' Alcalde, E. Folguera.

Relació que se cita

Domingo Sugrañes Gras; Anton Sugrañes Gaya; Pau Sugrañes Maro; Francisco Vallès Badia; Joseph Colom Cort; Joseph Nolla Aguedé; Pere Font Martí; Joan Giró Colom; Anton Capdevila Ballester; Victor L. Pinsard Espí; Miquel Aragonés Carreras; Plácido Figueras Salas; Joan Monsó Gispert; Anton Boleda Sa-peras; Joseph Cervera Giménez; Pere Boleda Boleda.

Companyia Reusense de Tranvías

Per acord del Consell d' Administració d' aquesta Companyia s' anuncia als senyors tenedors de títuls sèrie B. de la mateixa, lo pago de 10 pessetas per títul, com interès del exercici que acabà en 31 de Desembre de 1896.

Lo pago s' efectuarà mitjansant la entrega del cupo núm. 12 de dits títuls, en los dias 6, 7, 8 y 9 del co-rrent, de 9 a 12 del matí en las oficinas de la Compa-nyia, situadas a la estació de Reus.

Reus 4 d' Abril de 1897.—P. A. del C. de A.

Registre civil

del dia 2 de Abril de 1897

Naixements

Domingo Fontgibell Nogués, de Joseph y Magda-lea.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Isabel Ferrer Parés, 73 anys, Concepció, 1.—Joseph Boig Veciana, 38 anys, Plassa de la Constitució, 16.—Joan Altés Mangrané, 51 anys, S. Lluís, 17.

Matadero Pùblich

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d' ahir

Classe	Nº	Kilos.	Grams	Satisfet Pts.	Cts.
Bous	1	154	800	30	96
Badellas	1	155		31	
Bens	59	796	800	159	36
Cabrits	2	7		1	40
Tocinos	15	1003	500	220	77
				413	49
Desputillas de bestiar de llana y pel				20	
Total sòdeudo				463	49

SECCIÓ LITERARIA

Lo Gayter del Llobregat (1)

—Si't donás la sua corona un rey y 'l ceptre de plata, y son mantell d' escarlata, y son trono engalanat; zgentil gayter, deixaries, pera ser rey, les balades, tes montanyes regaladés y ton joyós Llobregat?

»Si't prometés un rey moro perles riques y galanes y son harem de sultanes y son palau encantat; zgentil gaytè, oblidaries ta airosa y fresca cabanya, ton llit de roses que banya lo caudalós Llobregat?

»Si't regalás, gaytè, un màgic los castells de núvols blaus, y sos follets y palaus d'estrelletes esmaltat, zcolvidarás per aixó tes neus, les boires y rius, les fresques nits dels istius, les noyes del Llobregat?»

—No, nineta, pus me val ma gaita de drap vermell y mon capot, que 'l mantell d'un rey, de perles brodat; pus més que 'ls palaus moruns, val ma cabanya enramada ab les flors que ma estimada roba, al matí, al Llobregat.

»Y molt més que 'ls castells màgics de núvols blaus, Montseny val, ab ses roques de coral y ab son front altiu nevàt; y molt mes les nits d' iveren en que nos sorprén lo jorn referint del foc entorn histories del Llobregat.

»Pus per més que li donás un rey son ceptre de plata, y son mantell d'escarlata y son trono engalanat, deixarà, gentil nineta, d'esser rey per ses balades y montanyes regalades.

Lo GAYTER DEL LLOBREGAT.
(Joaquín Rubió y Ors)

16 Febrer de 1839.

(1) Aquesta poesia fou la primera que publicà son respectable autor l'any 1839. Lo mèrit de la composició és, donchs, relatiu a sa època, y aixís pot calificarse de notable.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Isidor.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Continúa a dos quarts de set de la tarde lo Septedari de la Mare de Deu dels Dolors predicant lo Rvnt. Rector d' aquesta Iglesia y acabantse ab lo «Stabat Moler».

Avuy se comensará a dos quarts de cinch de la tarde estant lo sermó a càrrech de Mossen Francisco Casas, beneficiat de la Catedral de Tarragona.

Ermita de la Mare de Deu del Roser

Segueix a un quart de 5 de la tarde, lo septenari dedicat a la Verge dels Dolors.

Parroquia de la Purissima Sanch

Avuy, diumenge de Passió, la Real Congregació de la Purissima Sanch, ab la solemnitat costumada, ce-lebrará a las 8 comunió general ab plática preparatoria que dirá M. Enrich Prats Pbre; y a las 6 de la tarde la funció que dedica a la quinta Paraula que N. S. Jesu-crist pronunciá desde la creu, predicant M. Salvador Roca Pbre.

Sant de demà.—Sant Vicens.

SECCIÓ COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 2

De Barcelona en 6 horas, v. «Gijón» de 446 tonela-das, ab tránzit, consignat als Srs. Fills de B. Lopez.

Despatxadas

Pera Liverpool y escalas v. «Alvarado». La carga d' aquest barco la publicarém en nostre número pró-xim.

Pera Bilbao y escalas v. «Gijón». Lo corregrament embarcat per aques vapor la detallarém en lo vinent número.

BOLSI DE REUS

Cotisations realizadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Anto-ni Demestre.

Interior.	63'50	Fransas.	16'80
Exterior.	76'40	Cubas vellas.	93'65
Colonial.	76'	Cubas novas.	78'25
Noxas.	24'	Aduanas.	98'15
Obligacions Almansa.	79'75	Obligs. 3 010 Fransas.	50'51
PARIS			
Exterior.	61'06	Noris.	
GIROS			
Paris.	28'10	Londres.	32'30

Nota de las operacions de Bolsa que 'ns ha facilitat l'agent D. Joaquín Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Marsans Rof.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'50	Fransas	16'80
Exterior	76'40	Orenses	
Amortisable	76'	Cubas 1886	93'65
Aduanas	95'12	Cubas 1890	78'25
Noris	24'	Obs. 6 010 Fransa	93'25
Exterior París	61'06	Obs. 3 010 »	51'25
París	28'20	Londres	32'30

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan V. llés, D. Joan Lauradó Prats y D. Joan Vallés Vallduí.

Londres	90 d/v.	00'00 diner	3 d/v.	00'00
Paris	8 d/v.	00'00	Marsella	00'00

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS			
Gas Reusense.	010	010	010
Industrial Harinera.		350	0
Banch de Reus.		600	0
Manufacturera de Algodon.	75	100	0
C. Reusense de Tranvías, privilegiadas al 5 per cent.		475	

ANUNCIS PARTICULARS

Real Congregació de la Purissima Sanch

DE NOSTRE SENYOR JESUCRIST

La Junta de Govern d' aquesta «Real Congregació» posa en coneixement dels congregants de la mateixa y del públich en general, que en virtut del acord d' aquest Cabildo Municipal denegant lo donatiu de *uytanta pessetas* que de temps immemorial venia concedint pera la funció de la Agonia, tenia dret segons l' art. 133 de son Reglament a suprimir dita funció, pero per no privar a aquest vehinat d' acte tan solemne y devant los oferiments d' alguna personalitat pers cooperar als gastos que ella reporti, s' ha acordat celebrarla, obrint una suscripció voluntaria, quals donatius podrán ser entregats a qualsevol dels suscrits individuos de la Junta de Govern ó bé en lo local d' aquesta «Real Congregació».

Reus 28 Mars 1897.—Lo Clavari, Francisco Figueras.—Lo Sub Clavari, Joan Baiget.—Lo Prefecte, Re-verent Enrich Prats.—Ministres: primer, Ernest Codl-ne; segon, Pere Estrada; tercer, Santiago Llorens, y quart, Anton Cantenys.—Comptador, Sebastiá Mont-serrat.—Colectors: primer, Hipólit Mallorqui, y segon Anton Vidal.—Lo Secretari, Conrat Casas.—Lo Sub-Secretari, Francisco Martí.

TELEGRAMAS

Madrid 2.

S' ha rebut lo següent telégrama:

«Manila, 2.—Lo general Polavieja acaba de rebre un avis del comandant general de la escuadra, en lo que li diu que Cavite Viejo está en nostre poder desde las vuit del matí.

En las primeras horas se sentía foc de canó, no molt prolongat.

A las vuit se veje que ondejava sobre Cavite 'l pa-belló nacional, produhint inmens júbil en las tripula-cions dels barcos.

Se suposa que la presa de Cavite no ha degut exi-gir molts baixas nostras, per la desmoralisació en que ahir quedá l' enemich, ab la pèrdua de sas principals posicions.

Molts insurrectes havian fugit de la població.

Es verdaderament indescriptible l' entusiasme ab que s' ha rebut a Manila la notícia de la presa de Ca-vite Viejo.

En l' espay de pocas horas s' han succehit fets im-portantíssims.

L' avis de la escuadra ha cundit per Manila en breus instants.

Lo poble s' entregá en sa majoria a extraordinari júbil.

Las músicas recorren los carrers.

Tant los peninsulars com los insulars se troban en-tussiasmats.

La multitud prorromp en atronaders viscas al exér-cit, a Polavieja y a Lachambre.

Los tagalos no confessan sa derrota.

Se deduheix aixó del llenguatge dels presoners fets per las tropas en los últims topaments.

Tots dihen que los «castilas» prenen las posiciones rebeldes porque las atacan al rebés, y que las tropas espanyolas sempre portan gran ventatja a las tagalas.

L' «Heraldo» ha rebut lo següent telegrama:

Manila 2.—Lo general Polavieja rebé ahir nit un despaig del general Lachambre dihent lo següent: A las 2 de las dotze del dia, pres Binicayán.

Nostras baixas, lo capitá del 1 de cassadors senyor Rodriguez, lo tinent senyor Leraldo y 94 homes de tropa ferits, y 'l segon tinent del 5 expedicionari don Eduart Martí y cinch de tropa.

Demá comunicaré las baixas del enemich.

—Diu «La Epoca» que 'l president del Consell ha rebut una carta de Nova York firmada per Manuel Sanguily, a qui 'l Sr. Cánovas no coneix, ni sisquera de nom.

En aquesta carta parla 'l firmant de la conveniencia de tractar ab benignitat als presoners fets als rebeldes.

«La Epoca» repeteix que 'l Sr. Cánovas no ha tingut cap relació ab Manuel Sanguily.

—Se parla d' altra venda de bitllets hipotecaris de la isla de Cuba de la emissió de 1890 al Banch Hispano Colonial.

Ha arribat a Madrid lo Sr. Sotolongo y 's relaciona son viatge ab aquesta operació.

—Ha arribat a Madrid la comissió del Ajuntament de Barcelona que ve a gestionar aprop del ministre d' Hisenda que no s' elevi 'l tipo de consums.

—Demá marxarán a Barcelona los Srs. D. Rafel y D. Marián Púig y Valls.

Aquest últim ha conferenciat ab los ministres de la Guerra y d' Hisenda pera felicitarlos per las victorias obtingudas en las operacions de Filipinas.

—Avuy la reina ha firmat los següents decrets del ministeri Ultramar:

Nombrant Gobernador de Santiago de Cuba a don Francisco Ordez.

Nombrant Gobernador de Puerto Principe a D. Sal-vador Naranjo.

—Lo ministre de la Guerra s' ha trasladat aquest matí a Palau pera comunicar a la Reina la noticia y pera cambiar impresiers.

Després arribá a Palau lo Sr. Cánovas.

Al sortir, tant lo general Azcárraga com lo presi-dent del Consell, guardaren reserva sobre l' alcans de la entrevista: pero 's suposa que en ella se parlá de las recompensas que 's concedirán als generals Polavieja, Lachambre y Montjo.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus a Barcelona
 5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8:56 m. exprés, primera y segunda diñars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
 1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona a Reus
 9:25 m. (per Vilafranca).
 9:46 m. (per Vilanova).
 15:18 t. per id. (per Vilafranca).
 7:22 t. exprés (diñars, dijous y dissabtes).

De Reus a Mora
 9:33 m. — 1:04 t. — 2:10 t. — 7:19 t. y 9:57 nit.

De Mora a Reus
 4:21 m. — 8:00 m. — 12:00 t. — 6:04 t. — 7:36 p.

De Reus a Tarragona
 8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona a Reus
 7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus a Lleyda
 8:10 m. — 5:22 t.

De Lleyda a Reus
 5:50 m. — 3:50 t.

De Reus a Vimbodí
 1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí a Reus
 9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona a Valencia
 9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia a Tarragona
 11 m. y 6:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera
 (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7:30 n. — 2:30 t.

De Madrid y Zaragoza
 De Lleyda y Huesca

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 27 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d'aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra: Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors a Cuba, portant també correo.

ADMINISTRACIO D' CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	8:30 m.
De id. directe	10:30 t.
De id. id.	1:30 t.

SORTIDAS

Pera Barcelona a las 5:00 m.
 Pera id. a las 2:00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Pera id. id. id. (per idem) a las 2:00 t.
 Pera Tarragona, directe a las 7:00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas a las 8:00 m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura a las 1:00 t.

Los pobles servits per peatons a las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida a Teruel, Andaluçia y Extremadura, que s deposita en los bussens després de la sortida del correo de Madrid, se li dona a sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens que regirá desde l dia 1 de Octubre de 1896.

Sortidas de Reus: 4:10, 9:06 matí; 2:32 y 5:43 tarde.

Sortidas de Salou: 4:56, 10:46 matí; 5:10 tarde y 7 nit.

Las horas se regeixen per lo meridià de Madrid.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Abril de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Abril directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

ESPAGNE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Abril lo vapor «Provence»

lo dia 20 de Abril lo vapor «Provence»

Consignataris a Barcelona, RIOL y C.ª, Plasse de Palacio.—Barcelona.

PURIFIQUE VA

EL AIRE PAPEL DE ARMENIA

quemando **PAPEL DE ARMENIA**

El mejor de los DESINFECTANTES

En interés de los enfermos y personas que les cuidan, los médicos recomiendan purificar el aire quemando **PAPEL DE ARMENIA**

Venta: Farmacias, Droguerías y Perfumerías

POR MAYOR: CEBRIAN Y C.ª — BARCELONA

LO SOMATENT

Diari regionalista d' avisos y noticias

Preus de suscripció

En Reus, un mes.
En provincias trimestre
Extranger y Ultramar
Anuncis, a preus convencionals.

Punts de suscripció

Possetas 1
3:50
7

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona: Litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 3.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

La mésjor ordena era a buscar aygua fresca; la tauja estava parada; lo diaf...

DE PROFUNDIS
President; Felis Comas, Secretari.

Barcelona 16 de Mars de 1897.
de justia.

Molt nos plaura, senyors, que aquestes senzilles manifestacions arribin gra-

de l'última y sanch y sota d' un cel cobert per lo fum de la pólvora.

SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

EXTRANGER

CRETA. — Atenas, 11 d' Abril. — Lo coronel Vassos ha trasmés per mèdi de la

Ahír destacaments ocuparen Anemballí, aprovisionant als turchs bloquejats

La Canea, 1 d' Abril. — Aquest matí los insurrectes han continuat son atach

Las primpcesas María y Sofia marxan demá, dijous, tornant á Atenas per

Gracias á la enérgica intervenció dels oficials grechs y turchs l'incident no

Londres, 1 d' Abril. — En un banquet ofert al Club Lliberal, lord Kimber-

Sant Petersburg, 1 d' Abril. — Russia judica que ara més que may es ne-

Imprempta de C. Ferrando. — Plassa de la Constitució. Reus.

Si per tot això es que vos perseguíeu, y es per tot això que vos consideren

de la horonda foguera de 1714.

En consecuencia, volém la llengua catalana

En consecuencia, volém la llengua catalana

SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

LO SOMATENT

Suplement al núm. 3.233

Escrit per los ex-redactors de LA RENAIXENSA

Redacció: Reus, plassa de la Constitució. Sucursal de la Administració: Xuclá, 13, Barcelona

PREUS: Espanya, 2 pessetas al mes. — Antillas, 10 pessetas trimestre. — Extranger, 12 id. — Un número, 10 céntims. Atrassat 15.

NOSTRE PROGRAMA

May lo catalanisme ha treballat á l'ombra pera

Sant del dia: Sant Isidoro, arquebisbe de Sevilla y doctor.

Sant de demá: Sant Vicens Ferrer, confessor, y Santa Emilia, verge.

Notable remey d' efectes rápits y sorprenents.

REGENERADOR UNIVERSAL

Cura malalties secretas herpes, es-

L' inmens consum que se n' fá per tot arren es la millor recomanació.

Diposit: Srs. ALOMAR y URIACH, MONCADA, 20, Barcelona

De venda: Farmacia Colón, Rambla, y principals d' Espanya.

—Per cert que l'aspecte no era pas d'enganyar ni de fer broms.
 —Si que es estrany!
 —Una senyora.
 —Ba, me'n alegro: qui li ha donat aquesta direcció?
 —No senyor, no. Per ara,afortunadament, tots estem bons.
 —Ab lo seu permís, donchs. Es a dir que no hi ha l'al malaltia?
 —Si que es estrany! Pero seguí, seguí, que esbrinarem això, y vosaltres deu es-
 apunades las senyas de la casa.
 —Si senyor, aquest mitjà, mirei. — Y li mostra'l paper en que hi duya
 —A vosaltres?
 —Si senyor. No m'han enviat a buscar per...?
 —Lo malaltia?
 —Venia a veure'l malaltia—va respondre'l capellà.
 —En que puch servir? Li va dir, saludantlo.
 —Aspecte simpàtic y distingit.
 Als pòchs minuts va comparèixer un senyor d'uns quaranta anys, guapo y
 home de grans negocis.
 Lo van fer entrar en un despatx bastant confortable; se veyá que l'amo era
 via dir.
 La porta hi havia una placa de porcellana ab lo nom que la senyora li ha-
 valien. Al últim va arribar al pis que deya "l'paper; no s'havia equivoocat pas:
 Era ben lluny va arribar a d'escacions ne va comprar bastants; suava de
 direcció donada per aquella bona senyora.
 mantien y la reula, dirigintse cap ahort deya lo paperet en que havia apunat la
 gardia y s'esperava sobressalar y neguitos. Fins que s'va decidir a agafar lo
 micaeva sentia a cau d'orella una veubeta dolça, dolça, que li deya «Deu li pa-
 Acabat de dinar no pogué fer la domida de costum; tant bon punt s'endor-
 tornant de la font.
 dir encara en son arrobament; arrobaament ó exassiss que trencá la major dona
 escoltant, enterit, aquell «Deu li pagará! Deu li pagará!» que li semblava sen-
 nentrat, que l'bon capellà s'va quedar bona estona para al brancal de la porta
 temps. Y se'n va anar tot donantli las gracias d'una manera tendra, dolça, pe-
 pon que no corria tanta pressa, que com tal hi vagi ans de ferse mitjà hi haurá
 Fere, tant, que s'ofertí a anarhi toseguir, sense ni dinar. Pero la senyora li res-
 tot los ulls de la senyora tenian un no sé que que va impressionar a mossen
 Lo cas no era pas nou, ni tenia res de particular, pero l'ió, la ven y sobre
 gartio.
 aixís es que si faria l'avor d'anar a confessar y, si hi fos a temps, a combre-
 qual, tal pis, tal porta, hi ha un jove que no te més vida que per aquella nit,
 allí mateix al repit de la escala li fa sa petició. Res, que al carrer tal, número
 guí l'ombregava la cara. Per més que el l'oferté que entrí, ella no accepta, y
 Era una senyora, tota vestida de negre, pero no de dol; un velut mitjà cay-
 poch, tot barbotejant encara oracions llatinas.
 Trucan a la porta y, com que es sol al pis, va ell mateix a obrir, a poch a
 acabant son reso d'hores canòniques.
 punt; mossen Pere s'passava amunt y avall del menjador, breviarí en ma,

SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

MISSATGE

ENPRESA A LA «UNIO CATALANISTA» PER DIFERENTS SOCIETATS FEDERALISTAS DE CA.
 TALUNYA, LA VILLA DEL 17 DEL MES PASSAT.
 Senyors:
 Si'l Catalanisme us ha vist al seu costat tant quantas vegadas sa veu ha
 tingut d'alarre forta y sincera contra'l regim d'arcebis, cada dia més
 liarb, de l'Unitarisme, a lo pòquet que en nostra terra, mitj malmetemps,
 ha pogut esmunyir-se de sa destrució a rapa; y junts catalanistas y federalists, hem
 defensas primer la nostra industria amensada, las engrunas que no accorres-
 resian de nostra Constitució civil, després, no podia pas ésser que no accorres-
 sem a vosaltres en aquets moments d'angoixa en que veyeu denuncias y sos-
 pesos vosres principals portant veus en la premsa escrits en la mateixa parla
 nostra, això constituhint una nova rabiosa escameca contra nostra llengua y un
 intent d'afegar la llure manifestació de las nobles aspiracions del esperit de

Suplement de «Lo Somatent»

En aquesta improvisada ponderació de foras sortia victoriosa la que
 procedia de Catalunya, sens dubte per la rabó que us ajuda y l'esperit de jus-
 ticia que la informa.
 Perque es tanta la virtualitat de las ideas regionalistas, consentí ó incons-
 cientment profesades per la gran majoria dels catalans, que ls mateixos pe-
 riodistas d'aquí, castellans ó tallats a la castellana, no han tingut altre medi
 de demostrar son disgust que restar importancia al moviment. Y las algun d'
 ells, cambiant sobradament de camí, ha simular seguito.
 Entenguts be que Catalunya es simpática a la corrent particularista, avuy
 dominan en totas las nacions civilizadas, tal vegada com reaccio del cessarisme
 despòch y unitari, perque te plena conciencia del seu caràcter genuí y ven
 vagament dibuixarse en lo perindre la mistió que la Providencia li te enco-
 mandada en lo concert dels pobles, sense lligaments que desistorbia son llure
 desenrollio d'inter de lo concert de las regions espanyolas.
 Consequencia de tot lo exposat podria ser la següent afirmació. Aixís com
 d'ibem nosaltres que a só de tabals no s'cassan llebras, tampoch ab insuls y
 calumias logran los representants de la opinió que escriubem a Madrid
 destruir una sola trixera de las que va constituhint lo regionalisme d'inter de
 Catalunya y terra cobras d'aquesta pobre Espanya; a sas predicacions d'odi
 respondrem les catalanistas ab la afirmació en ven més alta dels nostres prin-
 cipis que creyem honradament son los únics que podran salvar l'Estat espa-
 nyol del naufragi que l'amensassa.
 Vosaltres, del Siglo Futuro, y las demés periodistas d'ideas ben contra-
 rias que en pie Madrid han tingut prou seny per oposarse a la mala corrent,
 han fet una obra meritoria; sequeixin per aquest camí, que mereixeran aproba-
 cio y ajuda dels homes de bona voluntat.

E. Moliné y Brads.

SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

Suplement de «Lo Somatent»

2 SUPLEMENT DE «LO SOMATENT»

Lo millor dels anissets

ANISERIA GUERNICA

Fabricat per C. FUMAÑA Y C.ª - REUS

Demanarlo en tots los bons cafés, confiterias y botillerias.

RUBINAT-LLORACH

UNI A AYUDA DE RUBINAT URGANT recomenda per tots los centros
 médics d'Europa y América s'emplea ab fiocacia en las malaltias següents:
 Constipació perenne de ventre, infartos crónics de fetja y de la bufeta, obstruc-
 cions viscerales de ordres funcionals del ventrill y budells, febres biliosas, dipó-
 site biliosos, f bres trifóides, congestions cerebrals afccions herpéticas, febre
 errosa, a-crófua (tumors frets), obesitat (g osaria), pognentse considerar l'
 AYGUA RUBINAT com lo rey dels pur. ants inofensius.

Se ven en las principales farmacias y droguerías.
 Com garantía de legitimitat, exigitse en cada ampolla la firma del Dr. Llorach.
 Administración: Cortis, 276, entressol, Barcelona.

ULLS DE POLL Y DURICIAS
 se curan desseguida usant lo

CALLICIDA ESCRIVA

Es de color clar y transparent. No es perillós d'usarlo com moltas de sas imita-
 cions: es inofensiu. Es fácil d'usar: se toca duas ó tres vegadas l'ull de poll ó duricia
 ab lo pinzellat sucat en lo CALLICIDA cada volta que s'usa y al cap de 4 ó 5 dias cau
 l'ull de poll.

ESTOTX, AMPOLLETA Y PINZELLT, 6 RALS
 Se ven per tot Espanya, Portugal y Américas. A Barcelona, a casa del autor Ja-
 me Escrivá.

Juan Escrivá, Farmacia de la Estrella.— Fernando VII, número 7,
 carrer d'Arceles, enfrent lo passatge de Madrid.

SUPLEMENT DE «LO SOMATENT» 15

y que a això's deu que en la comarca que ell opera las nostras tropas no tro-
 bin. pot dirse enemichs a qui combatre. Possible es que l'vell dominicá hagi
 apelat a la estratagema de fingirse cansat de guerrear y obrí com si realment
 volgués acabar pacíficament lo gran conflicte, pero ho es més encara que s'
 prop-si guanyar temps, mantindre en cert modo en espectació al general Wey-
 ler, y mentrestant torna la temporada de las plujas en que las operacions mi-
 litars se fan poch menos que impossibles per las nostras tropas. Si Weyler fos
 víctima d'un engany d'aquesta mena, si que n'hi hauria per dir que estém
 completament deixats de la má de Deu.

Cóm cambian los temps y las opinions dels homes! Los partidaris de la
 guerra sense cuartel, los que tant enlavren al general Weyler suposant que
 anava a fer aquesta guerra a Cuba, no s'escandalitzen ja al saber que l'cabe-
 cilla Rius Rivera y l' seu ajudant que tenim presoners en la capital de Pinar
 del Rio no serán sotmesos a un Consell de guerra sumariíssim, si no portats a
 la Habana y judicats en forma ordinaria pel tribunal militar, pero que si son
 condemnats a pena de mort, lo nostre govern los indultará. Dos mesos en-
 tra, tal noticia hauria trastocat als nostres periódichs baladriers; ara la publican
 sense comentar los uns y aplaudint los altres. Fa bé en Cánovas en apressu-
 rarse a publicar la seva resolució! Fusellar los presoners de guerra ja no s'es-
 tila en cap país civilizat, y val més que per endavant hagi declarat que indul-
 tará als dos cabecillas, ja que es molt probable que ho demania los Estats
 Units y de ferse després la dema da podria dirse que Espanya es clement
 tantsols quan se li demana per governs extrangers y empleant prechs que po-
 den semblar amenassas.

Los periódichs noticiers rectifican la noticia que varen dar avans d'ahir re-
 lativa al rellevo del actual governador civil de Barcelona, senyor Hinojosa.

Tampoch hi ha res de crissis parcial. Ara tenim que Cánovas ho ha pensat
 millor, y diu a tothom que no vol despendres per ara de cap ministre dels que
 te y menos que de cap del d'Hisenda que li resulta una joya tractantse de re-
 caudar molt. A Navarro Reverter sols li manca ensajarse en lo plantejament
 de nous tributs y ara ho va a probar, y en aquesta tasca promet eclipsar la glo-
 ria del famós senyor Camacho que Deu lo tingui ahort se mereix. Ara s' veurá
 ls punts que calsa l' ministre valenciá. Per lo prompte Cánovas diu estar se-
 gur que sabrá convencer a las comissions dels Ajuntaments que venen a Ma-
 drid a reclamar contra l' augment del cupo de consums. Avuy ha arribat la del
 Ajuntament de Barcelona, la qual haurá comensat lo *vía crucis* corresponent.

Las noves de Filipines engrescan per aquí a la gent, y en los cassinos han
 tret los domassos als balcones y arribada la nit tindrem lluminarias. De Cuba,
 res nou. - X.

ANUNCIS PARTICULARS

TERRENOS per a vendre, a tots los preus y en
 tots los districtes de Sant Martí de
 Provensals, propis para fabricas,
 tallers y altrs construccions.
 Donará rahó J. Rivera, de 1 a 2, en lo carrer del Clot, núm. 81,
 del mateix poblat. Teléfono 1478.

14 Tot aquest programa s'ha publicat junt ab la traducció catalana de la major part de las composicions formant un llibret de 12 planas de forma elegant y esmeradament estampat en la impremta de «L'Avenc»

No hi ha dubte que aquest concert será un aconteixement musical y ha despertat gran interés entre 'ls filarmónichs de la capital, ja que segons noticias están despatxadas la majoría de las localitats d'aquell distingit y elegant teatro.

Avuy diumenge, á las set de la tarde, tindrà lloch en la Salta de Juntas de la Parroquia Major de Santa Agna á Barcelona, la segona conferencia cuarsmal de la «Academia de la Verge de Montserrat y Sant Lluís Gonsaga.» La d' avuy que també será feta en nostra llengua va á càrrech d'en Jordi Canadell qui dissertará sobre «Lo Papat y sa influencia en la civillizació.»

Aquestas conferencias son públicas pera 'ls homes. Tant avuy com lo diumenge prop-venent la exposició del artístich calvari que hi ha arreglat en lo claustre superior, comensará scabada la conferencia.

Lo conegut llibreter senyor Batlle, amo de la llibrería «L'Arxiu» acaba de publicar un nou catàlech de sa llibrería, figurant hi en ell fins á mil obras no anunciadas encara en cap dels catàlechs anteriors.

CORRESPONDENCIA

MADRID

Moments després d'enviar al correu la meva carta d'ahir arribá al Congrés la noticia d'haver las nostras tropas entrat á Noveleta, y desde aquest matí se sab á Madrid que 'ls insurrectes filipins han abandonat Cavite Viejo. Sols quedan pera ocupar un ó dos pobles fortificats de poca importancia que á horas de ara ho deuen estar ja. A la vista del mon pot dirse que tenim pacificadas aquellas islas, pero com aquí tot se desenrotlla fora de la rahó y la llógica, de temer es que lo de Filipinas s'allargui, apesar dels esforços evidents dels nostres generals, qefes y soldats que allá combaten. Quan anys á vindre s'escriguí la historia de las guerras colonials que are s'osté Espanya s'abrán probablement cosas estranyas que are s'diuben á cau d'orella y no hem de creure perque no hi ha motiu ab que apoyarlas.

Pero, caborias apart, es evident que lo de Filipinas millora en lo tocant al acabament de la guerra. També s' diu que millora lo de Cuba, pero aquí la cosa ja no s' veu tant clara ni molt menos. La desfeta de la partida de Rius Rivera no produheix los resultats que molts creyan. No 'ls produhí la mort de Maceo que, baix tots conceptes, tenia més importancia que 'l fet aquell, y 'ls mateixos que fa dos dias donavan ja per acabada la guerra á Pinar del Río, reaccionan ja y tornan á mostrarse, si no pessimistas, reservats. A aixó darrer pot haver contribuít lo que 'ls periódichs ministerials deyan ahir á propósit dels optimismes are en moda. Suposan los tals periódichs que 'l senyor Cánovas no s'está de dir que la opinió pública va massa enllá en quant á las falagueras perspectivias d'una prompte pacificació de Cuba. Encare hi ha allí molta feyna y de mal fer.

Ha estat necessari aquesta declaració semi-oficial, per nosar fré al patriótic entusiasme dels que suposan aném bé en aquest punt, fias al extrém de saber lo gòbern que Maxim Gómez ha fet al general Weyler proposició d'arreglió

ANIVERSARI DE LA MORT DEL SENYOR DON ÈLIX MARISTANY Y FABREGAS

QUI ENTREGÁ SON ESPERT A DEU LO DIA 6 ABRIL DE 1896.

(R. I. P.)

Sos alligts viuda donya Josefa Colomé, fills don Fèlix, donya Rosa, donya Antonia, donya Lluicia, donya Josefa, fills polítics don Pere Arnó y don Joan Millet y Pagés; nets, germans don Salvador y donya Carme, germana polítics, oncles, nebots, cosins, domés parents y don Manuel Sabater, al cumplir ab lo trist deber de recordar á sos amichs y coneguts una pérdua tan do orosa, los hi suplican tingan present en sas oracions l'anima del finat, y assisteixan al ofici y missas que pera lo descans etern de la mateixa, se celebrarán á las 10 del mati del dimurs, dia 6 del corrent, en la igitlosa parroquia de S. Francisco de Paula.

Las misas després del ofici y desseguida la del perdó

Barcelona, Abril de 1897

tra, com hem dit cent vegades no es d'odi sino d'afecte, perque volém unir *desligant*, ben al contrari de lo que fan los gòberns mesquins del centralisme X com hem vist en *El Siglo Futuro* un llenguatge seré, desaspassonat y regionalista de la part importaria del poble catalá composta principalment per las noves generacions ilustradas que demá serán los directores de la vida catalana en totos los seus rams, nos creyém autorizats per conversar amistosamente una estona sobre l'escadot del devant d'Espanya y de tota Europa han donat los vostres colègas madrilenys. Parlem, donchs, ab lo periodista sensat é independent y il parlem de las torpesas de sos companys. No es que us agradi per sistema als catalanistas retorne agravis rebuts, com han suposat los detractors de las nostras ideas, do, quan en diaris y llibres parlem d'agravis y fins de temperaments incompatibles, lo que as proposém es aïllar un fet que sols los poch enterats están en situació de negar, fet que es un dels fonaments reals de la doctrina que professém.

Que ningú negui la evidencia: dos elements distints é incompatibles no s'poden fondre malgrat totos los procediments de que s'valguin los alquimistas polítichs que gòbernan los pobles. La saragata de la gran majoria dels diaris madrilenys contra nosaltres nos comproba la repulsió que senten los catalanistas contra 'ls catalans quan aquestos aïllan a la llum del sol son dret á la vida diarre del concert *distint* dels pobles espanyols. Lo caràcter castellá representat avuy més que may per la *premsa mas leída* s'ha subleat, y consecuent ab ell mateix ha respost ab insults y grolleries á la serena afirmació d'una individualitat que existeix ben característica, á la veu d'una conciencia que protesta contra la fustió y l'agorrament. L'esperit superficial y lleuger podré veure en tot lo occorregut certs mots d'ordre entre 'ls periodistas, ab l'objecte tal vegada de justificar algunas violentas disposicions gòbernatvas, mes lo foc es més fondo: arriba fins á las entranyas de tota una rassa. Quan un diari madrileny nos diu, ab general apobció dels seus, *gente bullanguera y perdidada y cuatro mentecatos y locos y traidores y ridiculos*, quan l'orgue dels miltars alegeix á la llibria 'ls mots de *malvados, criminales y chiflados* y un altre diari 'ns diu *infames y cobardes* y molts d'altres nos callican de *filibusteros y separatistas*, entondecim inconscientment la rassa ó vall que separa naturalment dos pobles ben diferents y encara fan més: caracterisan ab qualitat ben sevas y separadas als referits pobles.

Veyén sino un non exemple que resulta també de tot aixó que acaba de succedir. La premsa de Madrid ab son llenguatge d'odi esperava que la premsa catalana no regionalista s'faria resso de sas paraulas. Ho deya *Nacional*: «Un clamor unánime de reprobación nacido en la prensa misma de Barcelona y recogido por la de España entera, abogará con sus protestas la noble d' un empleat castellá que es director d'un diari de la situació. ¡Fuyt bori y migra de las protestas anticatalanistas de *Catalunya*! Donchs bé; repartí en aquest *pendant* entre la premsa madrilenya y la catalana no regionalista, ordinariament unidas en otras cuestiones, sobre tot las referidas á la comedia política, una marcada separació de temperaments. En la

—No entench qui pot haver sigut. Y 'l malats era jo!

—Si vosté s' diu aquest nom, es clar!

—La brometa no te gayre gracia, sobre tot pera vosté.

—A té que me ha donat un mal rato, perque m'ha pregat ab tanta insistencia que sobre tot no deixés de venir avuy y ans de ferse nit, perque sino ja no hi seria á temps.

—Si que dech estar mal. Ja, ja! Si los superstitios casi m'agafaria por. La misericordia de Deu se val devegades d'uns medis tan estranyes ó incomprendibles pera la Haca inteligencia humana!

—Ab, que potser creu vosté que aixó sigui un avís!

—Tan com assegurarho...

—No m'assisi riure.

—Pero no deixax de ser estrany que coincideixin las senyas y 'l nom de vosté...

—Algun company, algun bon amic que s'ha volgut divertir ab vosté, perque lo que es á mi cap perjudici m'ha causat la seva visita, al contrari. Gracias. Realment no creguí que m'sobri 'l temps pera que 'l pugni emersar en fer visitas. A la parroquia sempre hi ha més feyna de la que s'pot fer, y es just que 'ls vicaris ajudem al pobre senyor rector, que ja comensa á mirar massa cap á terra.

—¿Qué encara ho es mossen Joan?

—Si senyor, ¿qué l'conix?

—Pron que 'l conech. Ell me va preparar per la Primera Comunió, quan era vicari com ara vosté.

—Ah, sí?

—Pero no aquí, á América.

—Te rabó que ell hi va estar.

—M'agrada veure'l, den ser ja molt vell.

—Casí no pot fer res, ja; mitj cego y baldat de tot un costat.

—Pobre mossen Joan.

—Ell també n'indrà alegria, sobre tot quan sabrà que s'trobava bé y sa 'l qui lo contava á punt de morir.

—Ja 'l pot donar expressions de part meva.

—Será servir, pero sino ho considera una indiscreció 'l voldria fer una pregunta: dispósim la llibertat, jo soch molt franch.

—¿Ligui, digui!

—Puch donar al senyor rector la alegria de dirli que vosté conserva y practica las doctrinas que ell li va inculcar en la falls época de que ara vosté m'parlava?

—Ab la mateixa franquesa dech contestarll que... desgraciadament, no podré donarll aquesta noticia.

—Si que ho sento.

—Desde que va morir, allá á América, la meva pobre mare, s'han anat rovellant tant per falta de practica aquellas bonas ideas, que casi las he oblidadas.

—Ja es pron que estimant vosté 'l rector de la seva mare, que al Cel sta, ha oblidat lo que de segur ella li devia també inculcar.

—Ve ser lo seu últim enetrech al morir...!

SECCIÓ POLÍTICA

Un dels crítics que s'ha donat a Antequera ab motiu de la misèria ha sigut contra l' propietari que col·loca gent forastera en perjudici de la que es del país. Aquest crític lo trobem repugnant, més repugnant que qualsevol altre que obligui a donar la desesperació de la fam. Més si l' trobem tant repulsiu quan lo donan los que patixin, judicis del concepte que 'ns mereixerá quan lo veym en boca dels que disposan dels fondos d' una població ó d' una província; y ho dihem recordant que diferents cops ab motiu de conflictes per falta de treball l' Ajuntament de Madrid ha resolt col·locar gent de la vila y cort, y la diputació d' aquella província també a gent esclussivament de la mateixa.

Donchs ab tot y l' egoisme de Catalunya, ab tot y lo interessat que 's vol pintar a aquest país, no hem vist que may se portés a la pràctica. Aquí 's demana, com nosaltres los catalanistes ho demaném, y com ho volen altres catalans que no ho demanan, que tots los càrrecs públics sian despenyats per catalans a Catalunya y per castellans a Castella y per andalusos a Andalusia si aixís a ells los hi acomode; pero en cuestión del treball individual may ha sigut la nostra terra partidaria d' esclussivismes. Plena está Catalunya de gent forastera, lo servey domèstich a Barcelona y en moltes altres poblacions, en bona part está despenyat per gent que no es catalana ni parla la llengua catalana, en las fábricas, en los talleres de diferents industrias, en las construccions de obras, en las feynas dels ports, al costat d' uns obrers, d' uns menestrals que parlan catalá 'n sentirén d' altres parlant castellá ab deix d' aragobés ó d' andalús ó de gallego y may, com are a Antequera y com avans a Madrid, ha surtit una veu en contra d' aquestos forasters d' avuy que després, casats la major part d' ells a Catalunya, forman novas families ab fills catalans que ensenyan de parlar catalá y fins d' estimar a Catalunya als seus pares.

Aixó vol dir que a Catalunya no s' aborreix al foraster per ser foraster: al qui s' aborreix y contra qui 's va y s' anirá més cada dia es contra 'ls partidaris de la política centralisadora, contra l' Madrid de las banderías polítiques que 'ns desgobernan y 'ns desacreditan y 'ns fan barallar als que som d' un mateix poble, contra aqueixos aixéms de gent afamada que s' arramba a en Cánovas y a en Sagasta y als altres, terregada y escuma de totes las provincias, desde las castellanas a las catalanas, que no tenen amor ni al seu poble, ni a la seva regió, ni a Espanya. La seva patria sols ocupa l' lloch de la cadira que ambicionan, y tot lo seu civisme consisteix en aguantarshi ó en volcaria quan s' hi assenta l' contrari.

Y comensan los apuros.

Mentres ha durat la febre ocasionada per la gravíssima situació d' Espanya, obligada a sostenir duas guerras terribles y caríssimes en las més importants de las sevas colonias, y ab la amensesa constant d' una guerra internacional a la altra banda del Atlántich y una civil en la Península, la mateixa excitació anava sostenint lo tot y molta gent no se n' acabava de donar compte dels resultats que havlan d' acabar per tenir los esforços mateixos que 's feyan pera salvarse.

Pro las pocas personas que han vist clar en aquestos dos anys llerchs de patriotismes y de farsas no han deixat may de comprendre que tant ó més grave

que la crisi mateixa ocasionada per las insurreccions colonials tenia de ser la situació económica que crearian los sacrificis que 's fessin pera solucionar. Los que han cregut sempre que las grans cuestiones no s' resolen ab paravals, no han deixat de veure que no rigaria en arribar lo dia en que, passada la excitació febril, la situació d' Espanya empitioraria per la postre ocasionada per la gravetat dels acontecimientos y per la mateixa fatiga d' aquella agitació.

X encare no s' ha arribat a la pacificació de Filipinas, ni molt menos encara a la de la isla de Cuba, y malgrat los esforços que fa en Cánovas pera retirar sabo en lo temut periodo de la crisi económica. Las consecuencias necessarias trar en los anys de guerra, combinant ab las no menos necessarias de tant als tres anys anteriors de desgoberna y de mala administració, comensan a deixar se sentir cada vegada d' una manera més amensadora; y la Hisenda trobantse apurada y ab la obligació impertosa de sortir ayaosament dels compromisos contraets se ven en la necessitat de comensar a exportar al país contribuyent exigitant nous tribus ó capitats més grosses per los ja establerts; y la industria que al anarsell tancaant los millors mercats ha vingut arrossegant en tot aquest temps una vida miserable, comensa a no poder sortir més las consecuencias de una competencia arribadora, y l' comerç internacional se fa impossible ab la constant elevació dels cambis que han pujat un 22 ó un 23 per cent en l' espay.

d' un parell d' anys y que 's deixan en la pavorosa expectativa d' una crisi económica més grosseira que cap altra de las perque ha passat Espanya.

Aquest geni impresionable ó lleuger de molta gent y sobretot dels que portan a Madrid y en moltes altres poblacions la direcció de la opinió pública faran segurament que l' dia inevitable en que aqueixas 's vegi l' conflicte s' exigirá l' sacrifici dels que en aquell moment gobernan, y als que, no tocant-loshi al fi més que una part de responsabilitat, se 's consideraran en un tot cul-pables. Pero, en realitat, la responsabilitat reca sobre tots; los que han acceptat las premisas tenen d' acceptar las consecuencias, y aqueixas son inevitables en l' ordre económic com en tot los ordres de la vida.

Lo país está comensant a pagar d' una manera ben cara per cert tantis dísbarrats y tantis lleugeres. Avuy comensa a trobar a tallar totom al home de Marat (que no existix) que bagués pogut deurar la corrent de la falsa opinió e imprimir a la gobernació del país la direcció ferma y enérgica que necessitava pera no venir a parar a la situació angustiosa en que are 's troba.

Més l' home no vingué y la crisi económica comensa a deixar sentir sos terribles efectes, dels que, per tot consoli, sols hi ha que dir que son insalvables canis per are. Y en tant los únics que ab temps sapiguérem prevenir aqueixos canis que necessitaven tenian d' arribar, som los que paguem lo malhumor dels que no volgueren ó no sapiguéren veure que si cada arte donas sos fruits, també en la vida de las naciones te cada política las sevas consecuencias.

Quan en mitj del baladreig impropri de gent reflexiva y fins ben educada hem escoltat las consideracions rabonadas del vostre diari y d' alguns poptis-ains més de la Cort, los catalans hem quedat molt agrahits envers a la excep-tió honrosa que 'ns aien y alenta, y l' nostre coratje, may decayut, s' ha en-fortit. Tanmateix es ben cert que las bonas ideas s' obran sempre pas. La nos-

SUPLEMENT DE «LO SOMATENY»

Y tant content que estava de que vosté hagués vingut; prou que 'ns ho va explicar tot sopant. Fins benehía a la persona que per bromejar l' havia fet venir.

- Vegi lo que son las cosas. Cualsevol diria que era un avis del cel.
- Ja ho pot dir! Es ben cert. Entri, entri, que l' veurá.
- Escolti.
- Diguí. Ay-ay! qué té, que li passa?
- Quí es aquella senyora?
- Quina?
- La d' aquell retrato d' aquella sala.
- La mamá del senyoret, que al cel sia.
- Com? No pot ser!
- Ay-ay, per qué?
- Sí es la que 'm va venir a avisar ahir!
- Y are, qué diu?
- Sí, si es la mateixa, prou la tinch ben present!
- Pero, cómo pot esser?
- (Oh poder del Altíssim!)
- Sí fa més de vint anys que va morir y lluny, molt lluny, allá a América!
- Molt bona, més que bona santa, havia de ser la tal senyora quan Deu Omnipotent li ha permés tornar a pendre forma humana pera salvar al seu fill.
- Ja ho deyan que era una santa.
- (Inescrutables designis!)
- Y se l' estimava tant al seu fill!
- Entrém, entrém a resar aprop d' ell, per l' ánima de tots dos.
- Pots ja s' han ajuntat al Cel! Miri que natural ha quedat.
- «De profundis clamavi ad te Domine...»

MANUEL ROCAMORA.

NOTICIAS

Avuy diumenge, l' Orfeo Catalá donará en lo Teatro Lirich de Barcelona l' anunciat concert de música coral relligiosa de celebrats mestres del sigle vxi, xviii y xix. Lo programa es triat ab la inteligencia y bon gust musical que te ja acreditat lo director del orfeo En Lluís Millet.

Está dividit en duas parts. En la primera 's cantarán: los motets *Jesu dulcis* y *O magnum misterium*, de Victoria; los chorals de Bach *Tinch l' ánima entregada* y *Que ditxosos heu estat*; lo motet *Ave verum* de Mozart; los responsoris *In monte Oliveti* de Palestrina y *Ecce quomodo* de Victoria. Acabará ab los *Goigs a la Verge* del gran mestre catalá Brudieu, composició musical que proba que a Catalunya també 's cultivava ab gran inteligencia la música en aquella época, y ja s' hi venben ben marcats los senyals del nou modo de fer que posteriorment va caracterisar lo gran Bach.

En la segona part hi figura la tan aplandida *Ave Maria* de Victoria, la hermosa *Oració del demati* de Berlioz que cantarán los noys sols; lo delicat motet *Duo seraphim clamant* de Victoria, que cantarán los senyoretas; lo motet *O vos omnes* de Victoria y lo *Kyrie*, lo *Sanctus* y l' *Gloria* de la grandiosa mis-

—Y donchs.

—Qué hi vol fer; la joventut es lleugera, 'ls parays se tocan l' un ab l' altre; respectes humans per un costat, la tendència innata al mal per un altre...!

—Me n' han passat tantas de cosas de llavors ens!

—Y la seva mare desde l' Cel deu dir: Com completx lo meu fill lo meu millor encantech! Quina proba d' amor ó d' oblit me donat!

—No ho cregut! No me n' he oblidat may!

—No comprendch, donchs...

—No m' ha sabut may tant greu l' haver pecat, com l' haver fallat al deus!

—al prech de la meva mare.

—Y no obstant ha de regonéixe vostre, per los mateixos desitjs d' ella, que l' amor de Deu es y ha de ser sempre superior al de pares a fills y de fills a pares y a tot lo del mon.

—Sí! lo hagués trobat un confessor que 'm pogués compendre be...!

—Tant difícil es?

—Bastant!

—Perque no l' buscava, donchs? Y ara mateix aquí 'm te a mi; no soch cap talent ni molt menos, pero perquè no ha de probar si un pobre *capella de de missa y olla* sab trobar per insatració del Qui tot ho pot lo que 'ls grans doctors no han lograt resoldre? Quina por li puch fer?

—Poi Capí!

—Y donchs; vaja, miri, aquí mateix, sense necessitat d' agendollarse ni de resar la *pecadora*, ni res; vagi obrintme las portas del seu cor, deixi anar los aquets presoners que l' amobilan y l' enamalateixen. No ho fassi per mi, que cap consideració m deu, fassibo per mossén Joan, que'n tindrà una grossa alegria, y per la memoria de la seva mare, que desde l' cel lo benehirá! Qui sab si ab aixó li ajudarà la Gloria de que potser ja n' pivra gozarne l' do-

—Vaja, donchs, ja que la casallat ho vol, comensém!

—No obstant tan ennegrit y sech lo cor del seu fill!

—Vaja, donchs, ja que la casallat ho vol, comensém!

—Den la guari, noys.

—Ah, es vostre?

—Qué no hi fora l' senyor...?

—Entri, entri.

—Ay-ay, ¿que tenen alguna desgracia?

—Es mort!

—¿Qui?

—Lo senyoret!

—¿Que diu!

—Aquest matí l' hem anat a despertar, com cada dia, y l' hem trobat mort!

—¡Voler de Deu!

—Lo meite ha dit que ha mort de repent, d' una atecció de cor, que ningú ell mateix sabia que tingué.

—Jo que venia a convidarlo de part de mossén Joan.

—Quan l' he vist me creya que ja ho sabia.

—No senyora, noi! Qui s' ho havia de pensar! Si abir lo vaig deixar tant bal-